

Kangiqliq Inuit nunaliit atuqhugit unalu pijumajangillu anuri, imaq, hiku unalu hila nalunaitkutaq ikajuutikhangillu

Havaarijakhaq Nainaaqhimajuq

Qaujiaqatigiiktut:

Gita Ljubicic, Iiharvingit Nunaliqiniq unalu Nunarjuangat Qaujihainigut, McMaster Ilinniarvigjuangat, (Hivuliqtinga)

Shirley Tagalik, Aqqiumavvik Katimajit, Arviat (Nunavut Hivuliqtuqatigiiktut)

Jackie Dawson, Havagvingit Nunaliqiniq, Avatikhangit unalu Nunap Qaangani Qaujihaijut, Ilinniarvigjuangat Ottawa, Ottawa (Nunavut Hivuliqtuqatigiiktut)

Natalie Carter, Havagvingit Nunaliqiniq, Avatikhangit unalu Nunap Qaangani Qaujihaijut, Ilinniarvigjuangat Ottawa, Ottawa (Postdoc unalu Nunavut Qaujiharniq Aulapkaaji)

Ancilla Irkok, Aqqiumavvik Katimajit unalu Inulrammiit Anguniaqtunut Piliriakhaq, Arviat (Nunavut Qaujiharniq Aulapkaaji)

Trevor Bell, Havagvingit Nunaliqiniq, Memorial Ilinniarvigjuangat Newfoundland, St. John's (Havaqatigiji)

Lucassie Arragutainaq, Sanikiluaq Anguniaqtit Timingat Ukiuqtaqtuq Qingalik Katimajit, Sanikiluaq (Havaqatigiji)

Andrew Arreak, SmartICE Nunavut Aulattittijut Hivuliqtinga, Qikiqtaaluk Tununiq, Mittimatalik (Havaqatigiji)

Shari Fox, Ittaq Pitquhivimiqarvik, Kangiqtuqaapik (Havaqatigiji)

Joel Heath, Ukiuqtaqtuq Qingalik Katimajit, St. John's unalu Sanikiluaq (Havaqatigiji)

Theo Ikummaq, Nanminilik Qaujiaqti, Iglulik (Havaqatigiji)

Robert Karetak, SmartICE Nunavut Aulattittijut Hivuliqtinga, Kivalliq, Arviat (Havaqatigiji)

Carolyn Marshall, Avatingnut unalu Hilaup Aallannguqpallianingit Kanata unalu Havagvingit Nunaliqiniq, Avatikhangit unalu Nunap Qaangani Qaujihaijut, Ilinniarvigjuangat Ottawa, Ottawa (Havaqatigiji unalu PhD Ilihaqti)

Simon Okpakok, Nanminilik Qaujiaqti, Uqhuqtuq (Havaqatigiji)

Natasha Simonee, Nanminilik Qaujiaqti, Mittimatalik (Havaqatigiji)

Katherine Wilson, Avatingnut unalu Hilaup Aallannguqpallianingit Kanata unalu Nunaliqiniq, Memorial Ilinniarvigjuangat Newfoundland, Burlington (Havaqatigiji unalu PhD Ilihaqti)

Havaap Najugaani:

Qikiqtaaluk Nunagani: Kangiqtuqaapik, Iglulik, Mittimatalik, Sanikiluaq

Kivalliq Nunagani: Arviat, Salliq

Qitirmiut Nunagani: Iqaluktuuttiaq, Uqhuqtuq

Havaarijauluni Ikaarningit: Apitilirvik 1, 2019 uvunga Ubluirvia 31, 2022

Havaap Tukiliutaa:

Tamatkiumajangit unalu Hivunikhautingit

Havaqatigijavut ilagijaujut Inuit, qulvahiktumi, unalu qaujiaqtit ilihaijit atauttimut havaqatigivlutik qangaraalungmi aallatqiinit nunaliit tamainnut Nunavunmi. Ukiuraalungnit, ilittuqhimajavut anuri, imaq, hiku unalu hila ikajuqtut atuinnaqpagaat qautamaat upalungaijariangani aullaarniaqtut nunami (ilagijangillu imaq unalu hiku), ikajuqhugit qiniqhiajut maliktangit, ikajuqhugillu nunalingni ihuaqutingit uvunga hilaup aallannguqpallianingit. Kihimi, tuhaqhimajaqqut amihut

ihumaaluutigijangit ikajuutikhait pinahuariami ilaani ajurnaqhivakkami, kangiqhigiami, aturiamiluuniit unghahiktumi nunaliit, ilaanilu nalunatkutingit tunihilaiqpakhutik nalaumajumik aullaaraangat nunakkut.

Hivunikhautikhangit havaarijavut ilitturvikhaq Nunavunmiunut qanurittunik avatikhanut naunaitkutit uuminngaluuniit ikajuutikhangit pijuktut qanuq ihumaliuqtakhaanit qanga humilu aullaaqhimaniaqtut nunami. Ilittuqhimajumajavut qanurittut hilap, imaq, hikungillu naunaitkutanik atuqhimavaktut aallatqiinit nunaliit ihivriuriami aullaagtunut hivuuranaittumik. Ilihimajumajugut hup Nunavunmiut hunaliqaak takukhaunngittut qanurlu ihuaqhilaagtangit. Taimailiuriami, pivalliahimajavut naunaijainikhanut tuharvigijumajavut nunalingnit nunamiuqatigiiktunut. Tuhaqhijangit tamainnut Nunavut ikajuutauniaqtuq nakuujumik munarijakhaat ikajurnahuaqtut ihumaliurvikhangillu ikajuqtut ajurnaittumik nalaumajumik aullaagtunut ukiuqtaqtumi.

Ukpiruhuutingit:

Pivalliahimajavut naunaijaivikhangit 30-60 nulluuniit takilrainnaatigut inilaagtunnaaq. Nunamiuq Qaujiaqti Aulapkaaji (LRC) havaaningniaqtuq tamainnut nunalingni ilittuqhailuni naunaijainigut. Naunaijainigut iniqhimalaaqtuq aadjiliugarnit uuminngaluuniit qaritaujakkut, avaliqanngittuq ikajuqtauhimajurluuniit uvannat LRC. Una titiraqhimajuq haffumani ihumagijaujunit ilauqataujunut pivalliajukhaq ukunani Nunavut Havaqatigiiktunut unalu nunalingni parnautigiiktut. Hivumuurutijavut uqarvigilugi hivitujumik qujaginnaq Nunavunmiunut, ilagijangit angutit arnat ukiuqagtunut qujaginnaq unalu qaujimajangit aullaagtunut nunamut. Hivunikhavut iniqtiqhimalugit 50-150 naunaijaijut nunalingni, hup amihuuningit aktilaangat ihumalugit. Ilautquinniaqtavut inungnit aullaajuktunut hilataani aimavingnit nunangani aippaanganianit aullaaqhimajunit. Taimaa ikajuutauniaqhuni ilitturvikhangit taja atuqpagaat avatikhanut naunaitkutaq ikajuutingillu, ikajuutingit angmaumagumiuk qanilruani ukiunganit, tautukhianiaqtangit hilaqtigut hivuniqhuut nunalingni. Una havaaq ilaginiaqtangit LRC ilihautikhangit naunaijainigut ilitturvikhangit qaujihainingillu. Hivulliqaarmi kiuviniit qimilruqtauniaqtuq ukunani Nunavunmi Havaqatigiiktunut nunaqatigiingmiunit parnautigijangit avvautilihaaqtumik ikajuutikhangit ikajuqtut, ihumaliuqhumajunullu, uuminngaluuniit aahiit qaujiaqtit.

Hivunngani Qaujiharniq Ilanganit

Ukiuq 1 (2019/2020): Havaqatigijangit naunaijainigut pivallianikhaq; ilihautikhangit unalu qaujihaijut ilitturvikhangit; ajurnaqtumik qaujihaijut iningit.

Ukiuq 2 (2020/2021): Qaujihainiq kiujangit iliuraimajut qaujihainingillu; havaqatigiikhimajut kiuviniit ilitturvikhangit unalu qaujihainingit.

Ukiuq 3 (2021/2022): Ingutaqtut kiuviniit hivitujumi ihumaliuqhimaningit; ihuaqhaqpiqhijangit tuhagakhanut upalungaijaut; titiraqhimajangit unipkaagakhat unalu makpiraaaliuqhimajangit.

Naunaijainiq Atuqtangit unalu Tutquumavikhaq:

Nunalingni unalu nunagijangit unipkaangit unalu nainaaqhimajangit pivalliahunngujut numiktauniaqhunilu. Tamaita naunaijainigut avvautigihihianiaqtut tutquumaluni ilauqatauhimajunut nunangani uuminngaluuniit nunalingni parnautigijangit timinganit. Taimaa aturaaqtakhangit nanminiqutingit, munarijangit, iniliurvikhangit unalu pihimajangit huli niplautigigaaqpagaat (qulaanngat inuudjuhingit haffumani havaakhanut), una qaujiaqatigiiktut ilitarihimajangit hamna naunaijainigut kititiqhimajangit qaujihaqtunit nanminirijangit nunaliit kivgaquijingillu timiujunut.

Ihumagijaujut aturnaqtut aturaaqtakhangit tutquumavikhaq nanminirijangillu uvani nunangani hilarjuanganilu Inuit timiujunut qaujiharviillu. Hapkuat ajurnaittumik inikhangit qiniqhimalaaqtangit katimadjutigilugillu. Tamaat iliuraimajut havaarijakhat kiuviniit unalu hilataanit naunaittunit kitunuliqaak takujumajangit angmaumaniaqtut. Angijaaqtuq naunaijaivingit ilaliutauniaqtuq uvani Polar Naunaijainigut Iliuraivik Makpiraaniganit.

Unipkaarjant:

Hivunikqhuutigijant kiuviniit hivulliutauniaqtuq avvautihimalugit ilittuqhimalugillu nunalingni havaqatigiiktunut, tuglirilugillu hivitujumik. Qaritaujakkuurlutik aadjiliugainiglu haffumani ajurnanngittumik qaujiharjirnut unipkaangit (Qablunaatut unalu Inuktut) avvautiginaqtangit ukunani: avaliqanngittut ilauqatauhimajut (tukhiutaukpat kihiani), nunalingni parnautigiiktut unalu timiujunut ihumagijajut, aviktuqhimajumi parnautigiiktut timiujunut nunalingni/aviktuqhimajumi/ kanatamiunit ikajuutikhangit ihumaliuqtunullu havaktut ilittuqhinahuaqtut anuri, imaq, hiku unalu hilaup uunnakpallianingit aulapkaijut ikajuutikhangillu. Iihautikhangit makpiraaliuqtut katimajunullu takugakhangit upalungaiqhimaniaqtut avvautigilugit kiuviniit ukunanngat iliharnirnut ikajuutikhangillu/kavamangit nunaliit.